

Aleksandra Gruszczyńska

Łańcut, woj. rzeszowskie. Stanowisko 3

Informator Archeologiczny : badania 20, 27-28

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stan zachowania przebadanej jednostki był bardzo zły. Skala w tym rejonie okazała się silnie spękana. Ociosy po odsłonięciu i wysuszeniu osypywały się mimo stosowania doraźnych środków konserwacyjnych /indeksji mleczkiem cementowym/. Wpłynęło to na decyzję o zasypaniu wyeksploatowanego szybu. Jego ewentualna ekspozycja będzie możliwa dopiero po opracowaniu przez specjalistów odpowiednich metod zabezpieczających.

Drugim obiektem badanym w 1986 r. były podziemne wyrobiska najgłębszego z dotychczas rozpoznanych /ponad 8 m/ szybu nr 7-610. Odczyszczono 1 krocik, jednostronnie licowany odcinek komunikacyjny w północno-wschodniej części jednostki i natrafiono na długi, niezagruzowany chodnik w części południowo-wschodniej zakończony przodkiem górniczym. Ponadto wykonano przecinkę w hałdach gruzu pomiędzy chodnikami odkrytymi w 1985 r. w celu rozpoznania styku frontów robót i dookólną obwodnicę wokół szybu, co umożliwiło penetrację południowej części badanego systemu eksploatacyjnego.

W wyniku podziemnych prac archeologicznych uzyskano 247 kg materiału krzemennego, głównie popękanych, naturalnych fragmentów konkretek, 54 krzemienne i kamiennie narzędzia górnicze oraz 50 odłupków odłitych przy sprawdzaniu jakości surowca bezpośrednio pod ziemią. W trakcie badań wyrobisk szybu nr 7-610 przeprowadzono pod kierunkiem mgr. inż. Grzegorza Kamińskiego pomiary specjalistyczne i eksperymenty dotyczące wentylacji podziemi, analizę składu gazów, w wyniku czego rozwiązano istotny dla przebiegu eksploatacji aspekt organizacji robót i pochodzenie niejasnych do tej pory śladów intensywnych okopień na stropach. Obecnie trwają prace nad koncepcją ekspozycji ww. wyrobisk.

Trzecim obiektem badanym w 1988 r. był łaj krasowy w pobliżu pola górniczego, tzw. "Kał Cebuli". W tym rejonie m. in. Stefan Krakowski lokalizował obozowiska górników krzemionkowych. Wykonane sondacje /20 x 1 m, 4 x 4 m/ w pełni potwierdziły te założenia oparte na materiałach powierzchniowych. W wyniku prac wykopaliskowych natrafiono na pojedyncze narzędzia metaliczne, elementy wczesnoneolityczne, w tym 1 rdzeń wódnicy z krzemienia pasiastego /zebranego z powierzchni/ i formy, które można wiązać z kulturą pucharów lekkołatych /17 fr., ceramiki, naczynia czworobocznych siekier z wykańczającym retuszem powierzchniowym/. Zlokalizowano również bliżej na razie nieokreślone ślady obiektu, być może mieszkalnego. Rozszerzenie badań w 1987 r. pozwoli najprawdopodobniej na wyjaśnienie ich charakteru.

Zabytki znajdują się w magazynach w Krzemionkach i PMA w Warszawie.

Prace będą kontynuowane.

KRZYŻ, gm. Czarnocin
woj. kielecki
Stanowisko 1

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Małopolski
Pracownia Archeologiczna
w Igoloni

Badania prowadził mgr Krzysztof Tunia. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko grupy krakowsko-sandomierskiej kultury ceramiki sznurowej.

W trakcie ratowniczych wykopalisk zbadano pozostałości 2 grobów niszowych kultury ceramiki sznurowej /grupa krakowsko-sandomierska/, na które natrafiono w obrębie wkopów pod fundamenty.

Z grobu nr 1 pozyskano naczynie oraz fragmenty szkieletu. Podczas eksploracji grobu nr 2 wydobyto część ?? wyposażenia - kilka krzemienianych grotów strzał i odłupków, amforę, siekierę krzemienią oraz topór kamienny. Znalezione w nim też nieliczne szczątki ludzkie.

Materiały złożono w Pracowni Archeologicznej IHKM PAN w Igoloni.

Badania będą kontynuowane.

LANCUT
woj. rzeszowski
Stanowisko 3

Muzeum Okręgowe
w Rzeszowie

Badania prowadziła mgr Aleksandra Gruszczyńska. Finansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Piąty sezon badań. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej.

Ratownicze wykopaliska prowadzono na osadzie położonej na lessowym wzniesieniu, nad rzeczką Mikośką, w północnej części miasta. Założono 14 wykopów sondazowych. Przebadano powierzchnię 237 m². W wykopach wysuniętych najdalej w stronę północno-wschodnią osady, nie stwierdzono występowania żadnego materiału zabytkowego. W pozostałych wykopach odkryto 4 jamy /3 z nich wyeksploatowano częściowo/.

Materiał zabytkowy stanowią fr. naczyń oraz zabytki krzemienne zaliczane do kultury ceramiki wstęgowej rytej, jak również do grupy ceramiki lubelsko-wolyńskiej /odkryte w tym roku po raz pierwszy/.

Na podstawie badań udało się określić zasięg osadnictwa pradziejowego od strony północno-wschodniej osady, co jest istotne ze względu na planowaną w tym rejonie, budowę osiedla mieszkaniowego.

Badania będą kontynuowane.

MUKULIN, gm. Tyszowce
woj. zamojskie
Stanowisko 8

Muzeum Regionalne
w Tomaszowie Lubelskim

Badania prowadził mgr Jerzy Maciejczak. Finansowało MO w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych ze śladami osadnictwa kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, wczesnej epoki brązu i okresu wpływów rzymskich.

Stanowisko zlokalizowane jest na cyplu rozległej wysoczyzny ciągnącej się wzdłuż prawego brzegu Huczwy na odcinku ok. 2,5 km. Południowy skraj cypla opada ku równinie zalewowej urwistym zboczem o wysokości 30 m. Eksplorację prowadzono w obrębie trzech wykopów sondażowych przecinających cypl wzdłuż osi N-S. Łącznie przebadano powierzchnię 126 m², gdzie stwierdzono 9 obiektów. Ich stan zachowania, podobnie jak warstwy kulturowej, przedstawiał się rozmaicie. Najbardziej zniszczone są obiekty położone na północnym stoku cypla.

Z najstarszym osadnictwem związany jest rów /obiekt 6/ otaczający osadę od północy. W dolnej partii wypełniska wystąpił nieliczny materiał ceramiczny i krzemienisty kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, w partii górnej rowu materiał zabytkowy tejże kultury i kultury pucharów lejkowatych. Oprócz tego licznie wystąpiły kości zwierząt.

Większość obiektów związana była z kulturą pucharów lejkowatych. Są to dwa obiekty mieszkalne. Jeden /obiekt 4/ w przekroju nieckowaty o nieregularnym dnie, drugi /obiekt 9/ prostokątny. W ich wypełnisku wystąpił bogaty materiał ceramiczny /m.in. fragmenty pucharów, kubki, przęśliki i naczynie zasobowe/ oraz narzędzia krzemienne, a także liczne kości zwierząt i muszle małży. Oprócz tego zlokalizowano jamy gospodarcze /obiekty 1, 5, 8/, spośród których na uwagę zasługuje obiekt 8 - nieckowata jama, gdzie tuż pod warstwą orną odkryto rumowisko polepy pochodzącej ze zniszczonego pieca, z tkwiącymi wewnątrz fragmentami naczyń KPL. Na gł. 50-60 cm od poziomu stropu natrafiono na bardzo liczne odłupki krzemienne z surowca wołyńskiego.

Z osadnictwem z wczesnej epoki brązu związany jest obiekt 3 z nielicznym i mało charakterystycznym materiałem ceramicznym.

Z okresem wpływów rzymskich związana jest obłęgła trapezowata jama /obiekt 7/ zawierająca pochówki czterech psów i tura lub jelenia. Obiekt ten przecinał częściowo rów, znajdując się po jego zewnętrznej stronie. W szczątkach psów natrafiono na wiślorek wykonany z muszli kopalnej i fragmenty ceramiki datowane ogólnie na okres wpływów rzymskich.

Badania sondażowe potwierdziły istnienie w tym miejscu rozległej osady kultury pucharów lejkowatych, której zasięg, na podstawie obserwacji powierzchni terenu, należałoby znacznie rozszerzyć w kierunku wschodnim.

Obecność rowu z "czystym" materiałem kultury wołyńsko-lubelskiej w dolnych partiach wypełniska, sugeruje istnienie wcześniejszego osadnictwa, którego osada KPL jest bezpośrednią kontynuacją. Uboży materiał z obiektu 3, 7 i warstwy kulturowej datowany na wczesną epokę brązu oraz materiał z obiektu 7 datowany na okres wpływów rzymskich wskazują, że teren ten był wykorzystywany w czasach późniejszych.

Badania będą kontynuowane.

MOKRE, gm. Zamość
woj. zamojskie
Stanowisko 1

patrz
wczesne średniowiecze

NIEDZWIEDZIÓWKĄ, gm. Stegna
woj. elbląskie
Stanowiska 2, 4 i 5

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził dr Ryszard F. Mazirowski. Finansował UW i IHKM PAN w Warszawie. Piąty sezon badań. Obozowiska sezonowe ludności kultury rzucewskiej z okresu późnego neolitu.

Stanowisko 2

Badania na południowym skraju sektora F miały na celu wyjaśnienie kwestii rozłączności zasięgów obozowisk sezonowych ludności kultury rzucewskiej ze stanowiska 1 i 2. Nie było bowiem pewności, czy stan. 1 i 2 nie zostały wyodrębnione w sposób sztuczny. W wykopie 5,0 pow. 20 m², pomimo zaobserwowania układu stratygraficznego typowego dla wszystkich stanowisk w mikroregionie niedzwiedziówcekim, znaleziono tylko jeden odpad burstynowy. Pomędzy koncentracjami pracowni obróbki burstynu w sektorze F /stan. II/ i sek-